

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 208/21
Luxembourg den 23. november 2021

Dom i sag C-833/19
Rådet mod Hamas

Domstolen bekræfter Rådets retsakter om opretholdelse af Hamas på den europæiske liste over terrororganisationer

Retten burde ikke have annulleret opretholdelsen af Hamas på denne liste under henvisning til, at Rådet ikke havde stadfæstet disse retsakters individuelle begrundelser med sin underskrift

Ved en dom af 4. september 2019, Hamas mod Rådet ¹, havde Retten inden for rammerne af et annullationssøgsmål anlagt i henhold til artikel 263 TEUF annulleret fire retsakter vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union i 2018 ², som havde opretholdt Hamas på listen i bilaget til fælles holdning 2001/931/FUSP. Hamas var blevet opført som en organisation, der var involveret i terrorhandlinger, og var derfor omfattet af foranstaltninger om indefrysning af midler og økonomiske ressourcer. Samtidig med at Retten forkastede syv af de otte anbringender, som Hamas på daværende tidspunkt havde påberåbt sig med henblik på at anfægte sin opførelse på listen, havde den annulleret de anfægtede retsakter, for så vidt som disse vedrørte denne organisation, på grund af Rådets manglende stadfæstelse i form af en undertegnelse af begrundelserne for disse retsakter, hvilke begrundelser fremgik af forskellige dokumenter. Retten henviste i denne forbindelse til kravet om undertegnelse i artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF og i artikel 15 i Rådets forretningsorden ³.

Domstolen, Store Afdeling, har ophævet Rettens dom af 4. september 2019. Domstolen fastslår, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at begrundelserne vedrørende opretholdelsen af Hamas på listerne i bilagene til de anfægtede retsakter på samme måde som selve disse retsakter, der indeholder en generel begrundelse, burde have været underskrevet af Rådets formand og generalsekretær. Desuden var disse begrundelser blevet vedtaget af Rådet samtidig med de nævnte retsakter, hvortil de på uadskillelig vis var knyttet, og det var ikke gyldigt blevet draget i tvivl, at disse begrundelser var autentiske.

Domstolens bemærkninger

¹ Dom af 4.9.2019, Hamas mod Rådet (sag [T-308/18](#)).

² Rådets afgørelse (FUSP) 2018/475 af 21.3.2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2017/1426 (EUT 2018, L 79, s. 26); Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/468 af 21.3.2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1420 (EUT 2018, L 79, s. 7); Rådets afgørelse (FUSP) 2018/1084 af 30.7.2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2018/475 (EUT 2018, L 194, s. 144); Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/1071 af 30.7.2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2018/468 (EUT 2018, L 194, s. 23).

³ Rådets forretningsordens artikel 15 med overskriften »Undertegnelse af retsakter« bestemmer: »Teksten til retsakter, som vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med den almindelige lovgivningsprocedure, samt teksten til retsakter, som vedtages af Rådet, undertegnes af den person, der er formand på tidspunktet for vedtagelsen, samt af generalsekretæren. Generalsekretæren kan delegere sin underskriftsbeføjelse til generaldirektører i generalsekretariatet.« (Rådets afgørelse 2009/937/EU af 1.12.2009 om vedtagelse af Rådets forretningsorden (EUT 2009, L 325, s. 35)).

For det første bemærker Domstolen, at det fremgår af dommen i sagen Kommissionen mod BASF⁴, som Retten henviste til i den appellerede dom, at en håndskreven underskrift på en retsakt, bl.a. fra formanden for den institution, der har udstedt den, er et middel til bekræftelse af, at retsakten er autentisk, der har til formål at sikre retssikkerheden ved på originalsprogene at fastnagle den tekst, som denne institution har vedtaget. En sådan stadfæstelse gør det således muligt i tilfælde af en tvist at undersøge, om de tekster, der er meddelt og offentliggjort, er fuldt ud i overensstemmelse med den vedtagne tekst og således med ophavsmandens vilje. Skønt Domstolen i den pågældende dom tillige havde udtalt, at en afgørelses dispositive del og begrundelse udgør et udeleligt hele, bemærker Domstolen nu, at de omtvistede retsakter, til forskel fra den afgørelse, der var omhandlet i den nævnte dom, var blevet underskrevet af formanden for den institution, der havde vedtaget dem, nemlig Rådet og dets generalsekretær. Desuden indeholdt disse retsakter, således som de var blevet offentliggjort, en generel begrundelse. Domstolen bemærker tillige, at det rejste spørgsmål i dommen i sagen Kommissionen mod BASF ikke var, hvorvidt hele begrundelsen for en retsakt skal stadfæstes ved hjælp af en underskrift, når en del af begrundelsen findes i et særskilt dokument, men navnlig var et spørgsmål om manglende overensstemmelse mellem teksten til en afgørelse, således som den var vedtaget af dens ophavsmand, og ordlyden af den samme afgørelse som offentliggjort og meddelt. På baggrund af disse forskellige forhold konkluderer Domstolen, at dens betragtninger i dommen i sagen Kommissionen mod BASF ikke kan overføres på den foreliggende sag.

For det andet henviser Domstolen til sin praksis, hvorefter retsakter, der fastsætter restriktive foranstaltninger, såsom de omtvistede retsakter, har en særlig karakter, idet de både ligner almengyldige retsakter, for så vidt som de henvender sig til en kreds af adressater, der er defineret på almen og abstrakt måde, og ligner en række individuelle afgørelser i forhold til personer og enheder, hvis navne er opført på listerne i bilagene til retsakterne. Det følger af reglen i artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF, at de omtvistede retsakter, der udgør ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der er vedtaget enten i form af forordninger eller i form af afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, skal undertegnes af Rådets formand, for så vidt som de ligner almengyldige retsakter som omhandlet i denne retspraksis. For så vidt som de omtvistede retsakter ligner en række individuelle afgørelser, er de derimod ikke underlagt en sådan forpligtelse til undertegnelse, men alene den meddelelsespligt, der følger af artikel 297, stk. 2, tredje afsnit, TEUF. Dette gælder således for de begrundelser, der ledsagede de omtvistede retsakter, således som de blev meddelt Hamas, og som ikke henhører under disse retsakters generelle karakter, men under det aspekt ved disse, der får dem til at ligne en række individuelle afgørelser. Rådets formand skal derfor ikke, ud over den retsakt, der indeholder en generel begrundelse for de restriktive foranstaltninger, underskrive den individuelle begrundelse vedrørende en sådan retsakt. Det er tilstrækkeligt, at denne begrundelse er behørigt bekræftet på anden vis.

Ifølge Domstolen fører en fortolkning af artikel 15 i Rådets forretningsorden til den samme løsning. Da denne artikel skal fortolkes i lyset af de relevante bestemmelser i traktaten, kan den ikke fortolkes således, at den pålægger denne institutions formand og generalsekretær et strengere krav om underskrift end det, der følger af artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF. Domstolen fremhæver, at en sådan formel forpligtelse til at underskrive den individuelle begrundelse heller ikke kan udledes af begrundelsespligten i henhold til artikel 296 TEUF. De krav, der følger af denne forpligtelse, må nemlig ikke forveksles med kravene om stadfæstelse af en EU-retsakt, idet kontrollen med overholdelsen af sidstnævnte krav udgør en forudsætning for enhver anden kontrol med denne retsakt. Domstolen fastslår derfor, at det første anbringende har fornødent grundlag og ophæver Rettens dom.

Da sagen i overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, i statuten for Domstolen er moden til påkendelse, konstaterer Domstolen for det tredje, at Rådet har fremlagt dokumenter, der godtgør, at begrundelserne var blevet vedtaget samtidig med de omtvistede retsakter, der var underskrevet af Rådets formand og generalsekretær, og hvortil de på uadskillelig vis var knyttet, og at Hamas ikke har påberåbt sig noget indicium, der kunne rejse tvivl om, at ordlyden af de begrundelser, som Hamas blev meddelt, var fuldt ud i overensstemmelse med den af Rådet vedtagne tekst. Da

⁴ Dom af 15.7.1994, Kommissionen mod BASF m.fl. (sag [C-137/92 P](#)).

Hamas ikke gyldigt har draget i tvivl, at disse begrundelser var autentiske, fastslår Domstolen, at Rådet skal frifindes i det hele i søgsmålet anlagt af Hamas.

Bemærkning: En dom eller kendelse afsagt af Retten kan appelleres til Domstolen. Appellen er begrænset til retlige spørgsmål og har principielt ikke opsættende virkning. Såfremt den kan antages til realitetsbehandling og er begrundet, ophæver Domstolen Rettens afgørelse. I tilfælde af, at sagen er moden til afgørelse, kan Domstolen selv træffe endelig afgørelse i tvisten. I modsat fald hjemviser Domstolen sagen til Retten, der er bundet af den afgørelse, som Domstolen træffer i appelsagen.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127